

BETCRETE 2.0 Klimatneutral cement- och betongindustri

Implementering av färdplaner för cement- och betongbranscherna - VINNOVA UDI 2 Utmaningsdriven innovation

Start: 2020-09-01

Slut: 2022-08-31

Kan klimatmålen samspela med teknisk prestanda?

Katarina Malaga

Prof. dr. FoA - Infrastruktur och Betongbyggande

RISE Research Institutes of Sweden

katarina.malaga@ri.se

The journey to a fossil-free Sweden

Industry is going for zero to return a profit

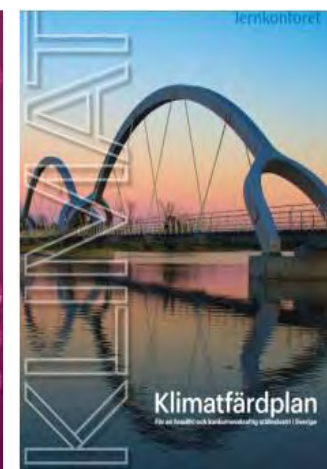
Roadmaps for fossil-free competitiveness lead the way

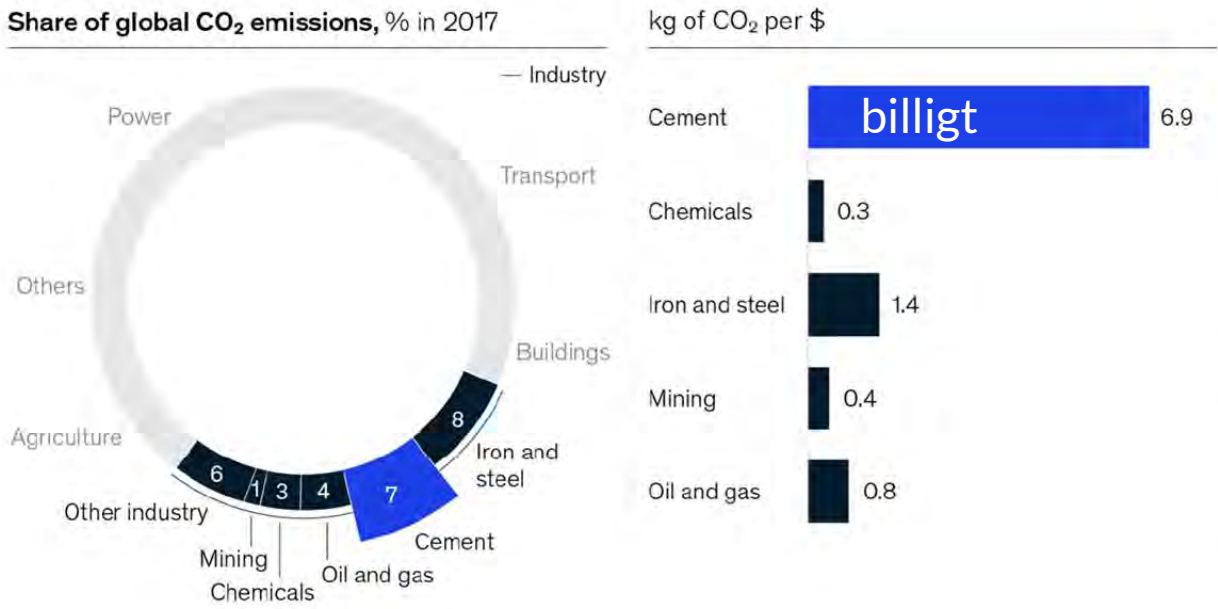
2025 - 30%
2030 - 50%
2035 - 80%
2045 - 100%

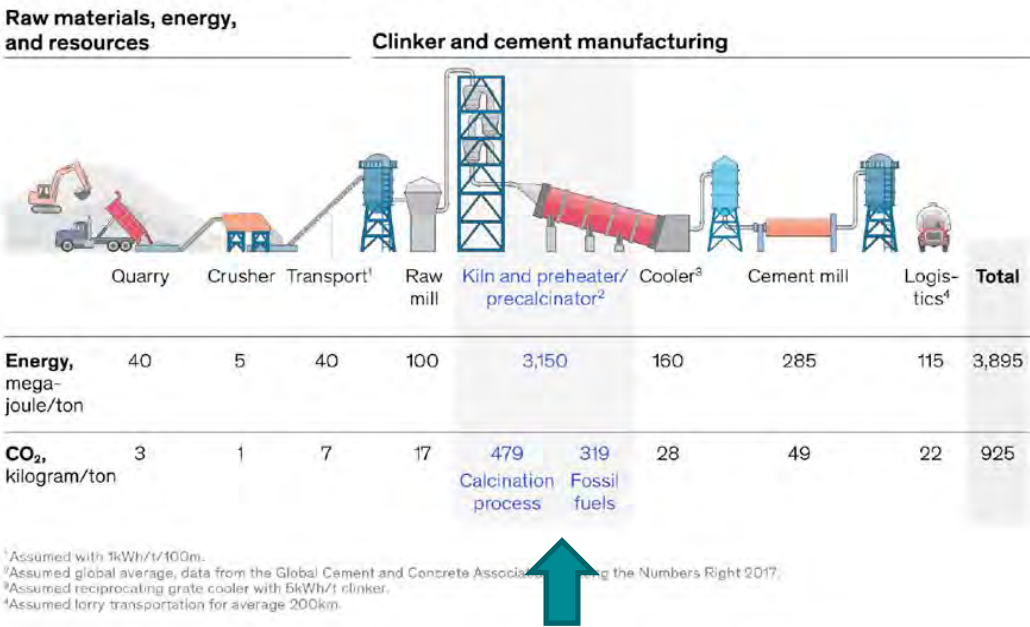
RI
SE

Cement - klimatutmaningar

Cement production is a major source of global CO₂ emissions and also generates the most emissions per revenue dollar.

Cement manufacturing is a highly complex process.

McKinsey & Company

3-4% i Sverige (ca 2 M t CO₂ ekv/år)

1 kg cement= 0.9 kg CO₂
1 kg oxfilé = 30-40 kg CO₂
1 kg räkör = 14 kg CO₂

Sveriges territoriella utsläpp 2019

50,9 miljoner ton CO₂-ekvivalenter

KÄLLA: NATURVÅRDSVERKET

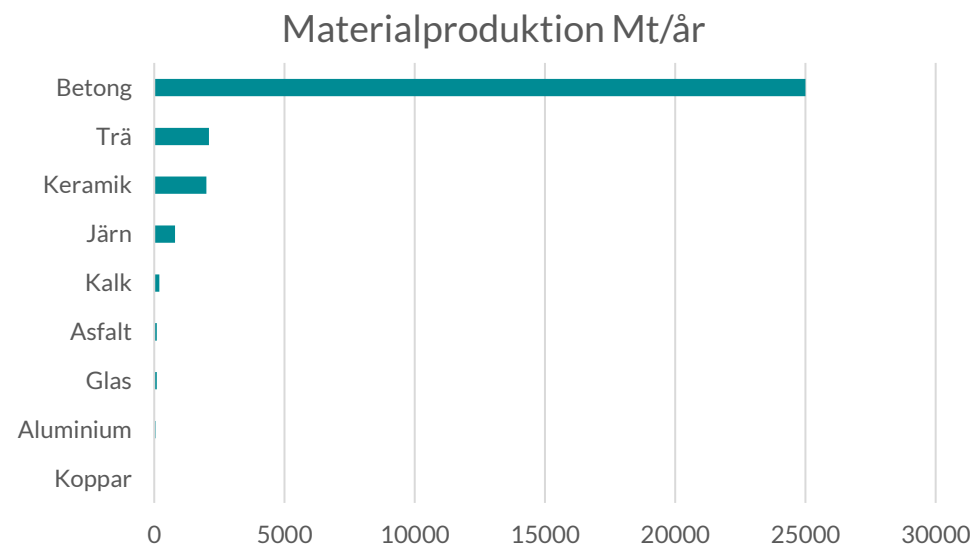
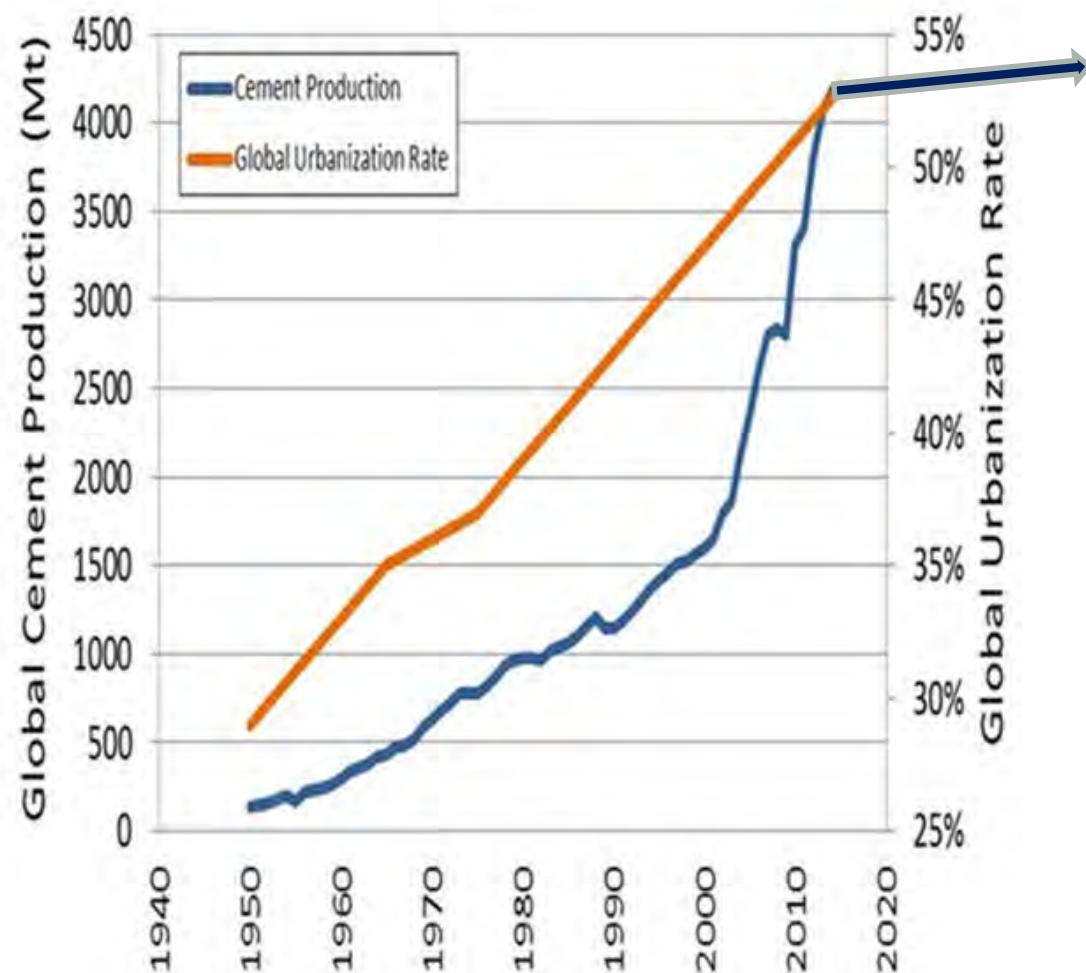
Sveriges territoriella utsläpp 2020

46,3 miljoner ton CO₂-ekvivalenter

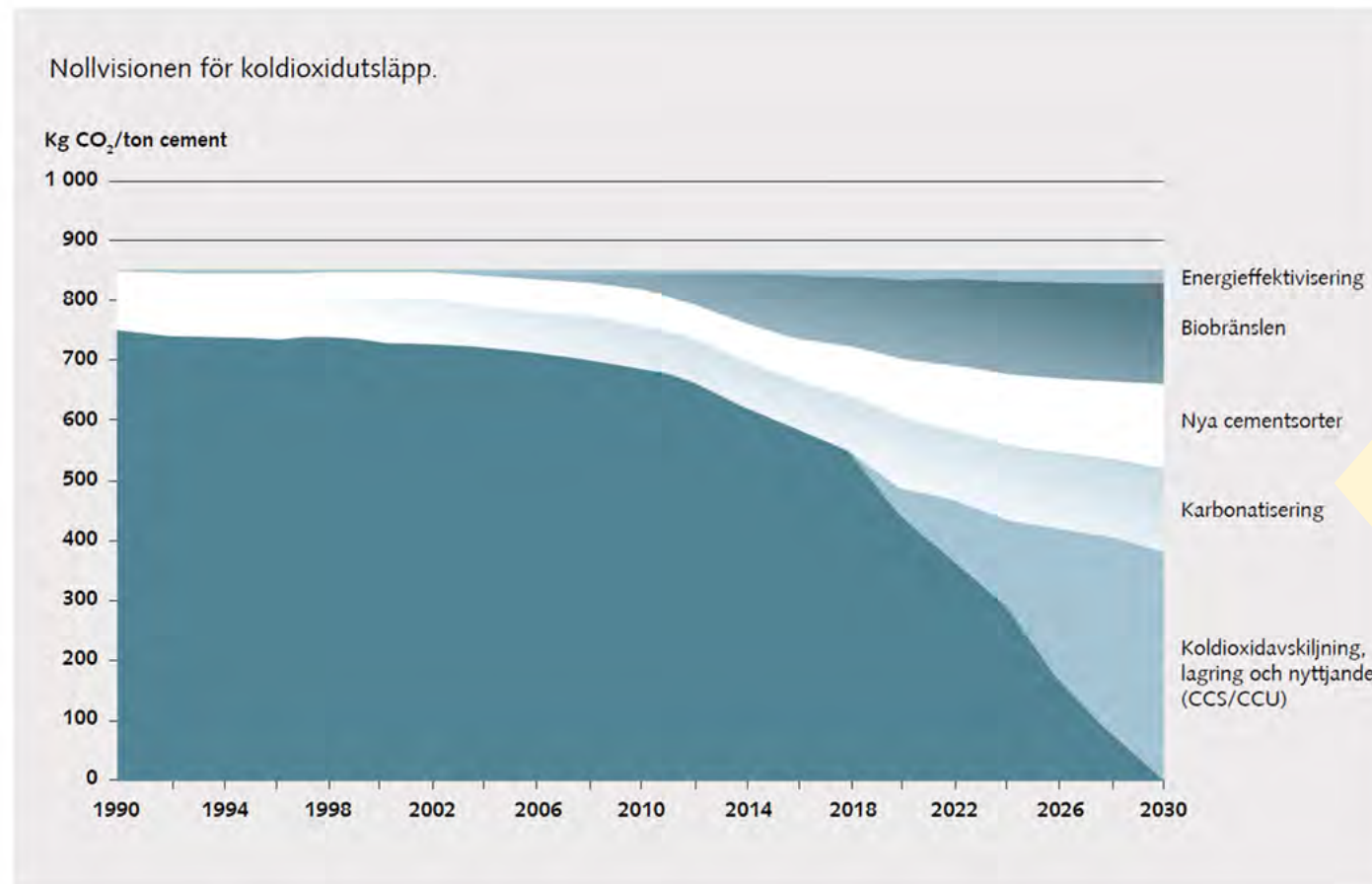
KÄLLA: NATURVÅRDSVERKET

Cementmarknaden

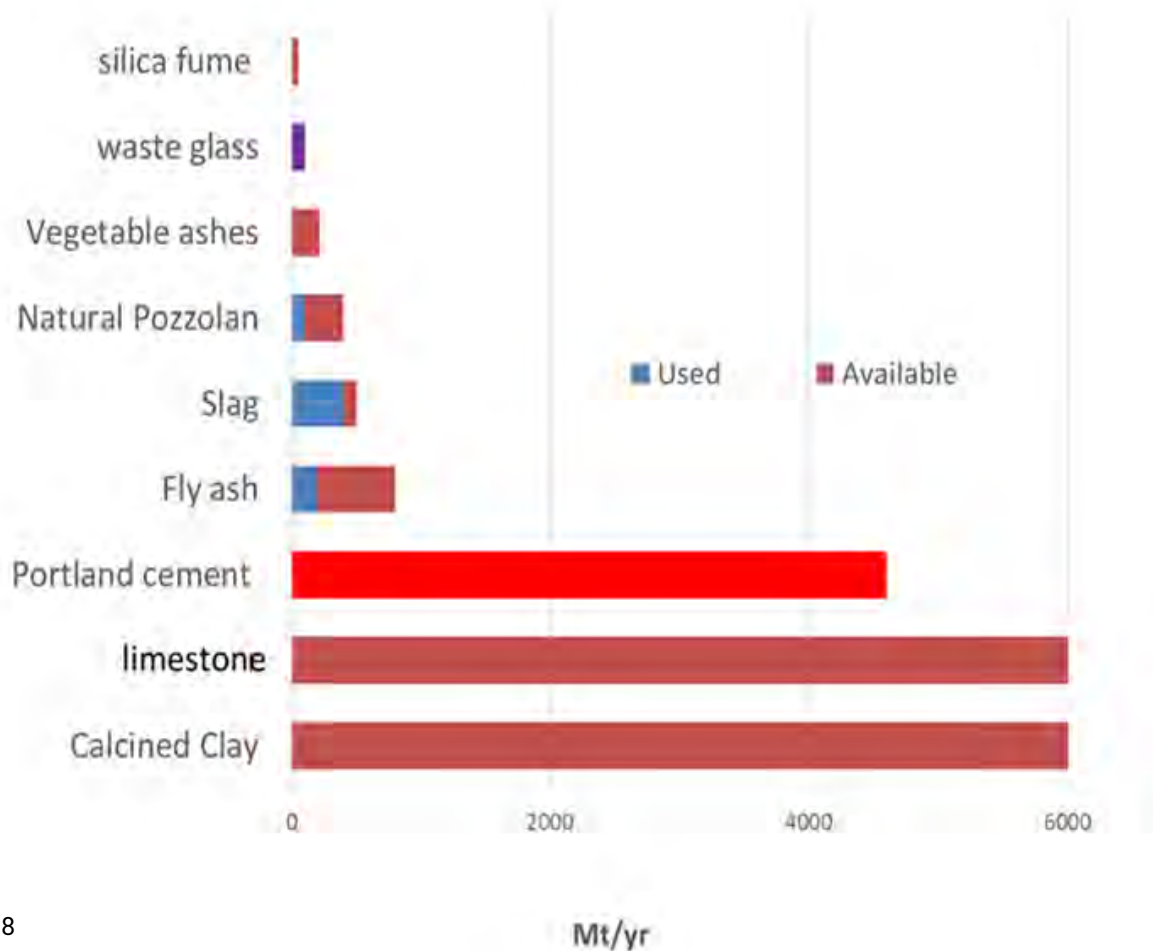
Kina 55% ; Indien 8% , EU 3% , Sverige ca 2.3 Mt= 0,05% av världens cementproduktion

Noll CO2-visionen för svensk cementproduktion

Vilka alternativ finns till cement

- **161 M ton cement- EU**
- **2.7 M ton cement Sverige**
- **GGBS/Swecem**
- **Flygaska från kolförbränning**
- **Danmark-biokolflygaska- produktion**
- **Bioaska = 10 M ton i världen –**
- **...lera...**

BETCRETE 2.0 - Mål

Det övergripande målet är att minska CO₂-utsläpp från cement och betong med bibehållen teknisk prestanda.

Klinkerhalt i betong sedan 1940 talet

CBI Stockholm byggår 1944

275 kg klinker/m³

Hållbart byggande 2017
BRF Viva

220-300 kg klinker/m³

Modernt bygge

350-400-500 kg klinker/m³

Krav på snabb tillverkning
har ökat klinkerinnehållet

Klimatförbättrad betong i Sverige och i andra länder

- 1957 – Kungliga Byggnadsstyrelsen godkände tillfälliga normer för **slaggcement**/1960 faställdes normer av samtliga statliga verk inom byggverksamhet
- 1962 – ca 500 000 ton slagg/år
- 1960-1982 25-60% slagg
  - Vulkacement (Köping), liknande Vika cementfabrik, Skövde
- 1982-1994
  - Modifierat portlandcement 35% slagg
  - Blandcement max 80% slagg
  - Massivcement 65% slagg

Flygaska - Sverige

- 1982 tillåts första cement med **flygaska** i Sverige- max 35%

Exempel på 'gammal' klimatförbättrad betong:

- Skatteskrapan Sthlm
- Kraftvärken vid Lima, Båthusströmmen, Mockfjärd, Trängslet, Åsen
- Lindbyns kraftverk -1953 (Triefcement)
- Tyskland sedan 1880; standard 1920
- Belgien 1940 (Triefcement)
- Frankrike 1940-
  - Damm Bort les Orgues – 800 000 m³ betong med ca 200 000 t slaggcement
- Standard i Holland, UK; Norge, Danmark, Polen m fl
- Canada/USA

Vägledning för klimatförbättrad betong (reviderad version i mars 2022)

Svensk Betong

	Exponerings- klass	Branschreferens			Klimatförbättrad steg 1		Klimatförbättrad steg 2		Klimatförbättrad steg 3	
		vct	cement	kg CO2/m3	max kg CO2/m3	förbättr jfr referens %	max kg CO2/m3	förbättr jfr referens %	max kg CO2/m3	förbättr jfr referens %
1. Hus Invändigt										
Delar med uttorkningskrav 85% RH. Tex vid beläggning med plåstmatta eller i vissa fall parkett.	X0; XC1	0,35	500 kg CEM II**	365	330	10	*	*	*	*
Delar med uttorkningskrav 90% RH. Tex bjälklag.	X0; XC1	0,45	420 kg CEM II**	305	275	10	*	*	*	*
2. Hus Invändigt. Inga krav på härddningstid/uttorkningstid										
Delar av grundläggning, delar inom- och utomhus utan krav på hållfasthetstillväxt, härddningstid eller uttorkningstid. Tex väggar, även yttervägg innanför isolering.	X0, XC1,	0,55	350 kg CEM II**	255	230	10	190	25	155	39
3. Grundkonstruktion										
Frostfritt djup under grundvattenytan.	XC1	0,55	350 kg CEM II**	255	230	10	190	25	155	39
Ej frostfritt ovan eller under grundvattenytan.	XC3; XC4; XF3	0,55	370 kg CEM II**	270	240	11	205	24	160	41
4. Hus Utomhus, ej salt										
Tex yttervägg/skiva, balkong, sockel.	XC3, XC4, XF3	0,55	370 kg CEM II**	270	240	11	205	24	160	41
5. Hus Utomhus, salt										
Tex P-hus, yttertrappa, loftgång, sockel, yttervägg nära kust.	XD3	0,40	470 kg CEM II**	340	305	10	255	25	205	40
6. Anläggning utomhus, salt och frost										
Tex Tösaltade armerade vägar och vägbroar, konstruktioner i eller invid havsvatten.	XF4; XS3; XD3	0,39	420 kg CEM I**	385	345	10	305	21	*	*

* Inte möjlig att uppnå med dagens teknik/regelverk.

** I branschreferenserna för hus har använts en mix med 50% cement typ CEM II/A-V och 50% cement typ CEM II/A-LL.

- vct 0.35-0.55
- Cement CEM II 350-500 kg
- 255-385 kg CO2/m3

Tabell 8b – Accepterade bindemedelssammansättningar och krav avseende högsta vct_{ekv} i exponeringsklasserna XS1-XS3 samt XD1-XD3.

		Korrosion föranledd av kloridinträngning		
Kravelement		XS1 och XD1	XS2 och XD2	XS3 och XD3
		Högsta vct_{ekv}		
Cement enligt SS-EN 197-1	CEM I	0,45	0,45	0,40
	CEM II/A-D			
	CEM II/A-LI ^{f)}			
	CEM II/A-S			
	CEM II/A-V			
	CEM II/A-M ^{a), f)}	b)	b)	b)
	Övriga CEM II/A			
	CEM II/B-S			
	CEM II/B-M ^{a), c), f)}	0,45	0,45	0,40
	CEM II/B-V			
	Övriga CEM II/B	b)	b)	-
	CEM III/A	0,45	0,45	0,40
Hållfasthetsklass hos cement		≥ 42,5	≥ 42,5	≥ 42,5
Andel PC-klinker av bindemedel ^{d)}		≥ 35	≥ 35	≥ 35
Andel av bindemedlet ^{e)}				
Silikastoft		≤10	≤10	≤10
Flygaska		≤35	≤35	≤35
ggbs		≤65	≤65	≤65

Olika vct_{ekv} krav

Dokumentationsprovning

Utökning

Tabell 8c – Accepterade bindemedelssammansättningar och krav avseende högsta vct_{ekv} samt frostbeständighet i exponeringsklasserna XF1-XF4.

		Angrepp av frysning/upptining			
Kravelement		XF1	XF2	XF3	XF4
		Högsta vct_{ekv}			
Cement enligt SS-EN 197-1	CEM I	0,60	0,45	0,55	0,45
	CEM II/A-D	0,60	0,45	b)	b)
	CEM II/A-LL	0,60	0,45	0,55	0,45
	CEM II/A-S				
	CEM II/A-V				
	CEM II/A-M ^{a)}	0,60	0,45	0,55 ^{d)}	0,40 ^{e), f)}
	Övriga CEM II/A				
	CEM II/B-S				
	CEM II/B-M ^{a), c)}	0,60	0,45	0,55 ^{d)}	0,40 ^{e), f)}
	CEM II/B-V				
	Övriga CEM II/B				
	CEM III/A	0,60	-	-	-
Hållfasthetsklass hos cement		≥ 42,5	≥ 42,5	≥ 42,5	≥ 42,5
Andel PC-klinker av bindemedel ^{g)}		≥ 35	≥ 65	≥ 65	≥ 65
Andel av bindemedlet ^{h), i)}					
Silikastoft		≤ 10	≤ 10	≤ 5 ^{j)}	≤ 5 ^{j)}
Flygaska		≤ 35	≤ 35	≤ 35	≤ 35
gqbs		≤ 65	≤ 35	≤ 35	≤ 35
Frostbeständig ballast		Ja	Ja	Ja	Ja
Provning av frostbeständighet		---	---	---	Ja
Lägsta lufthalt eller provning av frostbeständighet		---	Ja	Ja	---

Olika vct_{ekv} krav

Dokumentations-
provning

Utökning

Klimatförbättrad betong för:

För en anläggningskonstruktion som utsätts för vatten men inte för frysning

- Lägsta PC-klinkerhalt: 35 %
- Högsta halt GGBS: 65 % (blir något lägre på grund av krav på PC-halt)
- Högsta silikastofthalt: 10 %
- Högsta flygaskehalt: 35 %

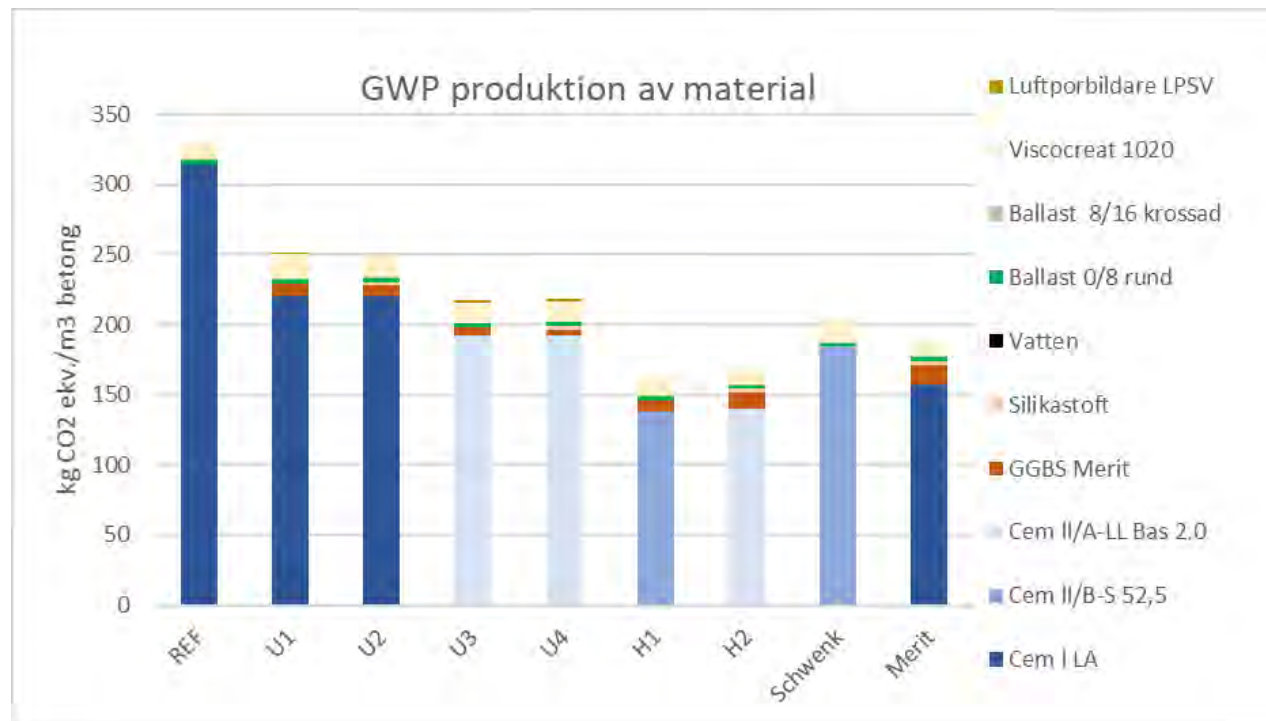
För en anläggningskonstruktion som utsätts för vatten och frysning med eller utan närvaro av salt

- Lägsta PC-klinkerhalt: 65 %
- Högsta halt GGBS: 35 % (blir något lägre på grund av krav på PC-halt)
- Högsta silikastofthalt: 5 % (10 % efter kvalifikationsprovning)
- Högsta flygaskehalt: 35 %

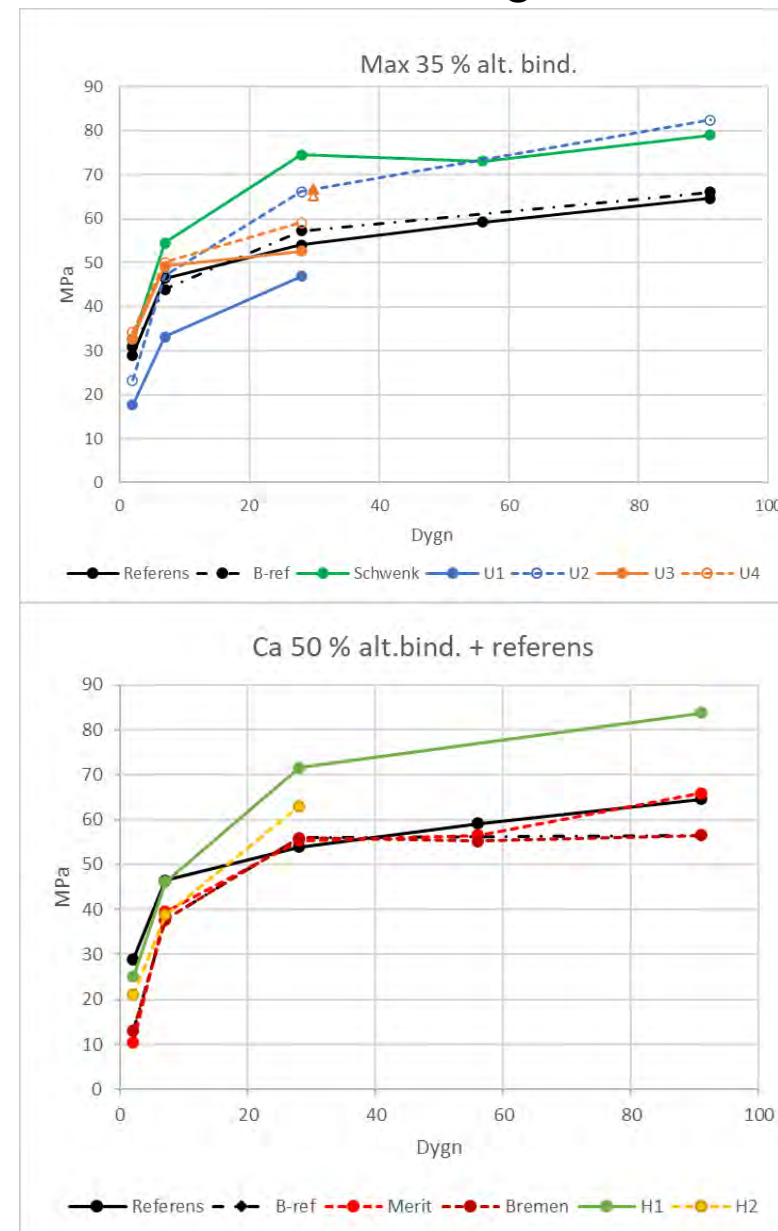

SVU-projekt: RISE rapporterar 2022-03-31

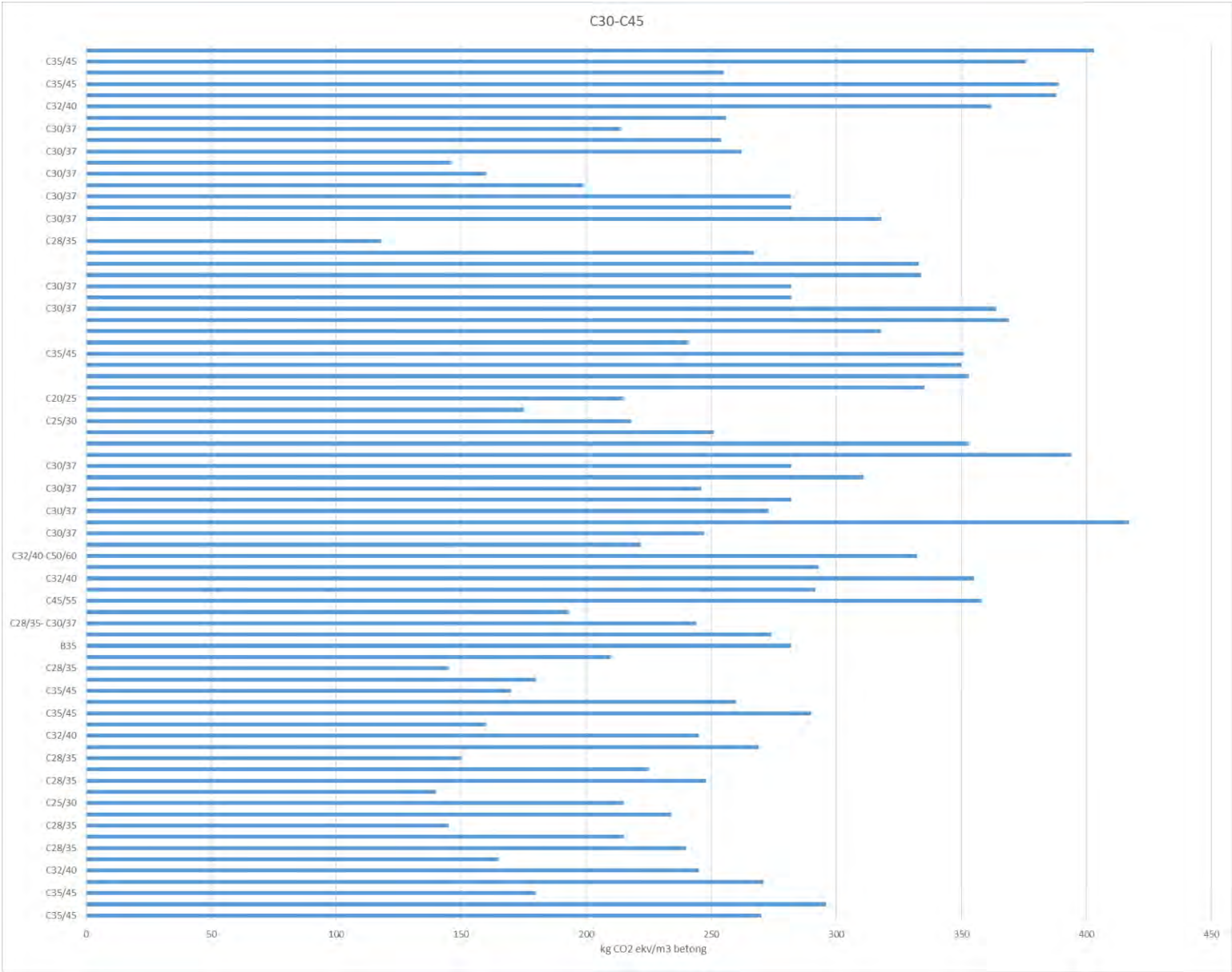
Klimatförbättrad betong för dricksvattenanläggningar

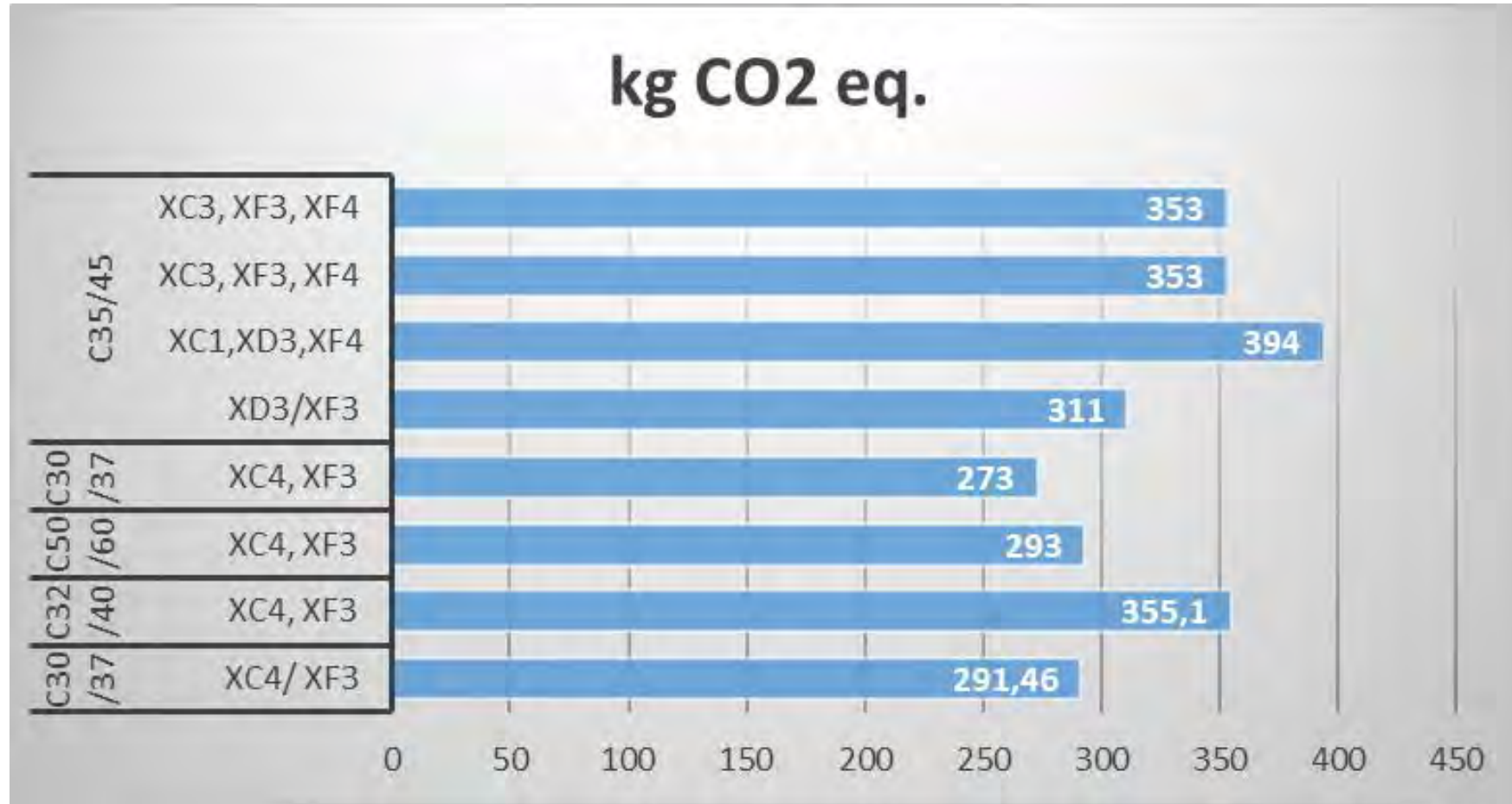
Hållfasthetsutveckling

BETCRETE 2.0-databas: EPD:er för svenska betonger 2021

BETCRETE 2.0-databas: EPD:er för svenska betonger 2021

1 DEFINING AND BENCHMARKING THE CARBON IN CONCRETE

A zero carbon future for concrete can only be mapped out from an accurate starting position. The LCCG has been working with industry to establish appropriate boundaries to classify concrete by carbon. Further work is required to build on this data and establish a simple rating system for carbon in concrete.

ACTION:

Cross-industry efforts to standardise measuring, reporting and benchmarking of the greenhouse gases associated with different types of concrete.

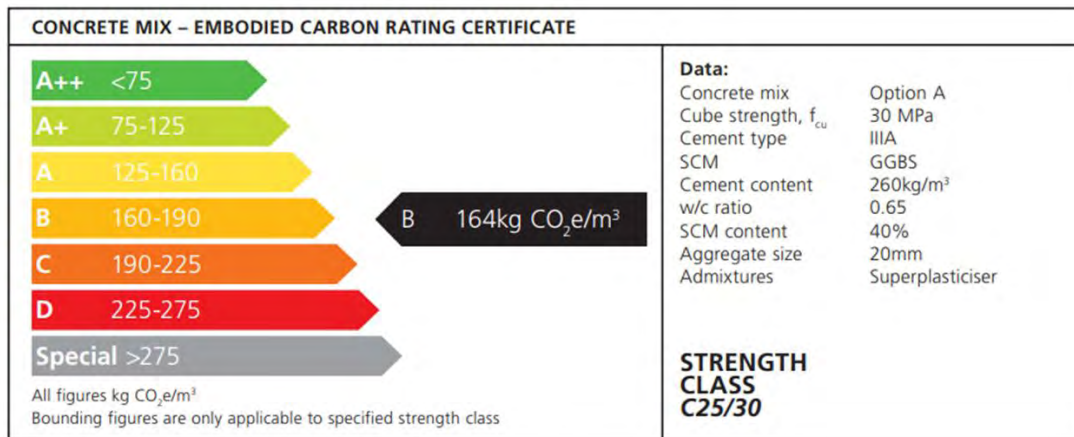
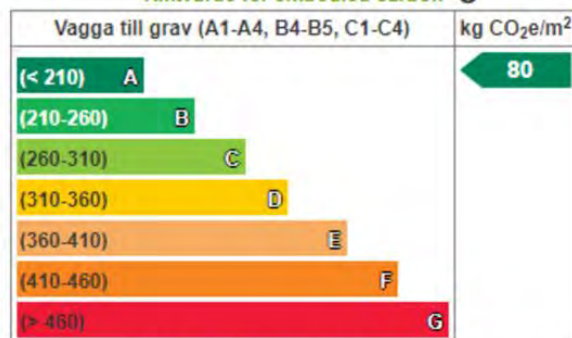

Illustration av CO2 avtryck – betong

Resultat och benchmarking - Design: As built LCA

Välj design +

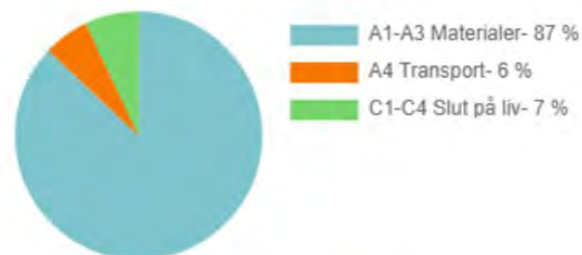
Riktvärde för embodied carbon ?

CH Q1 2020 Nordics - office

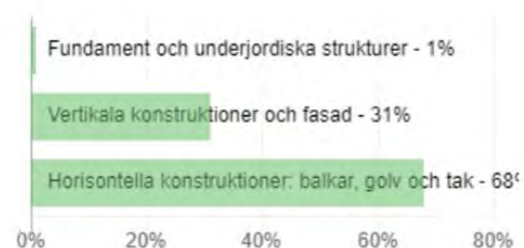
Ladda ner som bild

Embodied carbon efter livscykelstadiet

Ladda ner som bild

Embodied carbon efter struktur - A1-A3

Ladda ner som bild